

Compartir el dolor

Les dones de Tamaia. Viure Sense Violència i SCCL

Paraules clau: vida, violència institucional, vulnerabilitat, cures, dones

TAMAIA
viure sense violència

*Cuidar de mi mateixa no és autocomplaença.
És autoconservació.
I aquest és un acte de guerra política.*
Audre Lorde

Quan tornem als carrers no volem ésser emprades per tapar el gran forat de sentit que aquesta crisi sanitària ha obert, per aquesta raó ens hem decidit a posar la nostra vida al centre de la política com a acte radical. Perquè tenir cura de les dones en situació de violència masclista ens reclama sentit i l'exigència dels recursos que, a hores d'ara, encara no s'han mobilitzat. I perquè per poder exigir-los ens volem lliures per dir, honestament, que les institucions no han estat a l'altura de les circumstàncies.

Tot això passarà, n'estem ben segures. Per bé que res, absolutament res, tornarà a ser com era abans del 8 de març d'aquest 2020. D'això també n'estem convençudes. Probablement perquè nosaltres som les primeres que no volem tornar allà on érem. No sabem si aquesta és una experiència col·lectiva, però és la que ara us podem compartir i, en aquests moments, ser honestes ens és urgent. No només ens hi va el futur, sinó que ens hi juguem el present, la quotidianitat que habitem.

La crisi sanitària de la Covid-19 ens ha confrontat amb la desmesura de la violència institucional, la més cruel de totes, la més difícil de dir, perquè ningú no vol escoltar-la, aquella que —paradoxalment— les institucions també denuncien, la que ens col·loca en el dolor de sostenir les dones en situació de violència masclista i saber, al mateix temps, que darrere les campanyes de comunicació institucional no hi trobem recursos tangibles.

2 | Barcelona Societat - Opinió i anàlisi

Estem cansades, molt cansades. Ara mateix, imaginar el que està per venir, ens talla la respiració i no, no és una frase feta, és una realitat encarnada, ens falta l'aire per poder respirar perquè sabem que tot el dolor que sortirà de les cases toparà amb la realitat i haurà d'enfrontar-se amb la llista d'espera de sis mesos, amb professionals que carreguen a la seva motxilla tot allò que no poden derivar enlloc, fins que es trenquen, i la lletania de sempre, aquella que d'un lloc et porta a un altre perquè no hi ha res per oferir, res concret, res que sigui real, tan real com és la vida. En aquests dies de silenci als carrers, conscients més que mai del que passa dins les cases¹, sentim que és necessari aturar-nos a pensar què ens passa, per poder entendre millor què passa a fora.

En aquest context de confinament, la dimensió de la vulnerabilitat s'ha encarnat en la vida pròpia, en la de cadascuna de nosaltres. Què significa posar la cura de la vida al centre²? Sembla que, més enllà dels eslògans, les institucions que gestionen aquesta crisi no saben el que és i el que significa tenir cura de la vida i del món. Només aquesta constatació ens permet comprendre les decisions que s'han pres respecte a tantes i tantes coses, com és el cas de les criatures, castigades a casa amb una pila de deures i sense poder sortir al carrer des de fa més de 37 dies en el millor dels casos, condemnades al terror del maltractament i de l'abús sexual en el pitjor dels casos.

Cuidar és ser-hi, per cuidar cal ser-hi, tenir cura passa ineludiblement per la relació i pel vincle. Aquest fet

1. La nostra companya Raket Escurriol Martínez explica molt bé què passa dins les cases a *L'aïllament social pel Covid_19, un obstacle més per les dones en situació de violència masclista*, [Medium](#), 6/3/2020.

2. La nostra companya Carme Vidal ho explica a *El privilegi de la no cura*, [Medium](#), 2/4/2020.

evident que forma part de la nostra pràctica professional i política ens qüestiona i ens interpel·la, ara més que mai. On és que hem de posar el cos, la presència i els afectes, les dones de l'equip de Tamaia, on és que ara els podem posar? Aquesta és una pregunta difícil que ens col·loca davant la disjuntiva de saber-nos veritat en la consigna feminista que diu que "tot el que és personal és polític i que tota política és personal".

Així que la nostra decisió és ara una decisió política, i la nostra pràctica política, de sempre, és feminista. No podem cuidar les altres dones si no sabem cuidar-nos també a nosaltres mateixes. I no, aquest no és un acte d'autocomplaença, sinó que és, sobretot, un acte de responsabilitat.

És per aquesta raó que sentim que allò que ens demana aquest moment és aturar-nos i aturar la dinàmica de la inèrcia per poder prendre distància i mirar què passa i què ens passa. Què és el que sostenim amb la nostra pràctica i el nostre treball? Som conscients que els nostres sabers estan, sempre ho han estat, al servei de les dones i al servei del món. Ara, però, aquesta disponibilitat requereix molta precisió, perquè mantenir-la significa no retre acatament a la continuïtat del sistema. Ens hem cansat de la desmesura d'un sistema que estrangula la vida, d'un sistema que, per sostenir la nostra tasca, ens demana regatejar el preu de la vida, i la vida no té preu.

Quan tornem als carrers, no volem ser utilitzades per tapar el gran forat de sentit que aquesta crisi sanitària ha obert; per aquesta raó ens hem decidit a posar la nostra vida al centre de la política com a acte radical, per no perdre el sentit del que fem. Perquè tenir cura de les dones en situació de violència masclista ens reclama sentit i ens convoca a l'exigència dels recursos que, a hores

3 | Barcelona Societat - Opinió i anàlisi

d'ara, encara no s'han mobilitzat. I perquè, per poder exigir-los, ens volem lliures per dir, honestament, que les institucions no han estat a l'altura de les circumstàncies. De veritat pensàvem que un telèfon era suficient per poder aturar la violència masclista³?

A les dones en situació de violència masclista i a les seves criatures, les institucions les han deixat a la intempèrie, tots aquests dies han hagut de decidir com sobreviure sense que hi hagués opció real per fugir de l'infern que és conviure confinada amb un maltractador. On és que poden anar, on és que poden ser acollides físicament les dones i les seves criatures? Què és el que se'ls hi ha dit quan han trucat al 900 900 120 o al 016? Quines alternatives se'ls han ofert més enllà d'anar a denunciar? Què suposa denunciar en aquest context? Més risc? I trucar i que cada vegada t'atengui una professional diferent, amb consignes diferents, etc., què representa aquesta atenció desvinculada per a les dones en situació de violència masclista?

Aquesta situació ens parla de la revictimització institucional de les dones en situació de violència masclista, ens parla de l'impacte de la violència institucional, de la desconfiança més absoluta de les dones en la possibilitat de ser ateses i acompanyades en el complex procés per a la recuperació dels efectes de la violència masclista. Perquè ens ho hem de poder dir i ens ho hem de poder escoltar, darrere del telèfon no hi havia cap hotel on anar, cap residència, cap pavelló amb equips especialitzats per contenir i acompanyar. Hi havia només escolta i validació del seu acte heroic de supervivència quotidiana. I això no és prou ni suficient. Això és dir-los

3. La nostra companya Rosa G. Graell ho explica molt bé a *No sabem si tot sortirà bé, però ho intentarem*, [Medium](#), 15/4/2020.

que no podem fer-hi res, per més que comprenem la injustícia i el dolor que sostenen.

Tampoc no hi ha, a hores d'ara, cap ajut econòmic específic que permeti a les dones projectar-se més enllà de l'absoluta precarietat. Creiem, honestament, que sense recursos econòmics per sostenir la vida pròpia i la de les criatures, és possible transitar la decisió de sortir de la relació de violència masclista? En aquest punt sentim que ja no podem validar cap política pública més d'abordatge de la violència masclista buida de pressupost; ja no podem legitimar les declaracions institucionals perquè ens fan mal, les paraules no ens basten, no les volem escoltar més si no són verdaderes, si no acullen els cossos de les dones i els de les seves criatures.

Vivim un present incert, un present que, en la seva singularitat, ens dona dimensió de la realitat que és i que afronten les dones en situació de violència masclista: la intempèrie institucional. [L'assassinat de la dona veïna de Valladolid](#) és la constatació d'aquesta intempèrie institucional en què es troben les dones en situació de violència masclista, fins i tot després de ser assassinades.

Ja no podem més, no podem fer veure que tot plegat no ens afecta. Estem molt afectades per aquestes polítiques institucionals simulades que diuen protegir les dones en situació de violència masclista però que no hi actuen responsablement ni en conseqüència. El posicionament polític davant la violència masclista s'articula en els fets, no en les declaracions d'intencions, i no deixarem que la distància de l'estadística ens desconnecti del cos, de la vida i de la complexitat de cadascuna de nosaltres, de les nostres circumstàncies.

El que ens passa ens importa i ens interpel·la, no com a part d'un percentatge, sinó des de la convicció de la

4 | Barcelona Societat - Opinió i anàlisi

pròpia pràctica, la que ens col·loca davant l'evidència que ens cal assentar la vinculació terapèutica com a eina de recuperació dels efectes que la violència masclista provoca en les dones. Acompanyar els processos de recuperació de la violència masclista demana especialització i equips amb condicions de treball dignes que puguin incidir a través del macrosistema, de l'exosistema i del microsistema⁴.

Les professionals de l'atenció a les dones en situació de violència masclista sabem què suposa la precarietat de les nostres condicions de treball; aquests dies, aquesta dimensió s'ha fet encara més gran, atès que, malgrat tots els equilibris pressupostaris, la nostra posició de fragilitat és màxima, no sabem si ens podrem sostenir i ens podrem garantir la materialitat que la vida requereix. I, en conseqüència, des d'aquesta situació de precarietat sentim difícil fer allò que sabem fer: acompanyar les dones en el seu camí de sortida de la violència masclista i en la seva experiència de supervivència.

És per aquesta raó que hem activat totes les nostres xarxes de sororitat, perquè sabem que sobreviure és, en aquests moments, prioritari. Sabem que d'aquesta crisi només en sortirem juntes, per bé que potser no totes les entitats podrem sobreviure-la. Nosaltres hem fet la feina⁵ de pensar plegades les mesures que ens són imprescindibles perquè sabem que [#SomEssencials](#), però sabem també que no podem sostenir més violència institucional, perquè ens hi va la vida, no la de l'entitat, sinó la nostra.

El patriarcat va despul·lat, ja ens n'hem adonat i, malgrat la violència masclista que patim les dones, ja no tornarem a donar-li crèdit, ja no ens governen les seves regles ni tampoc les seves institucions.

4. <http://www.tamaia.org/ca/objectius>

5. Manifest [La violència no s'atura davant del COVID-19](#), i el manifest [La resposta col·lectiva és la millor resposta contra el coronavirus](#).